

Obsah

Úvod (E. Klika)	11	Přechodní epitel	62
CYTOLOGIE, NAUKA O BUŇCE		Regenerace epitelu	62
Buňka, její definice a obecná charakteristika (Z. Vacek)	15	Klasifikace epitelu podle funkce	63
Buněčná membrána	15	Žlázový epitel	63
Povrch buněk	18	Žlázy exokrinní	65
Spojení buněk	19	1. Žlázy jednobuněčné	65
1. Zonula occludens	19	2. Žlázy mnohobuněčné	65
2. Zonula adherens	19	Žlázy endokrinní	68
3. Desmosom	20	Krycí epitel	68
Hyaloplasma	20	Resorpční epitel	70
Buněčná organela	20	Smyslový epitel	70
Jádro (nucleus)	20	Zárodečný epitel	70
1. Stavba jádra	20	Tkáň pojivová, podpůrná	70
2. Jádérko (nucleolus)	23	Vazivo	70
3. Obal jádra	25	Vazivové buňky	71
4. Chromosomy	25	A. Usedlé buňky vazivové	71
5. Mitosa	29	a) Fibroblasty, fibrocyty	71
6. Amitosa	32	b) Retikulární buňky	72
Ribosomy	32	c) Pigmentové buňky, melanofory, chromatofory	73
Endoplasmatické retikulum	34	d) Tukové buňky	73
1. Zrnité (granulární) endoplasmatické retikulum	35	B. Bloudivé buňky	74
2. Hladké (agranulární) endoplasmatické retikulum	36	a) Histiocyty	74
Golgiho komplex	37	b) Žírné buňky (mastocyty)	76
Mitochondrie	39	c) Plasmatické buňky (plasmocyty)	76
Centrioly	42	d) Bloudivé krevní buňky vazivové tkáně	78
Mikrotubuly	45	C. Nediferencované buňky vaziva (buňky mesenchymové)	78
Cytosomy	46	Základní hmota mezibuněčná	78
Lysosomy	46	Základní hmota vláknitá	78
Mikrotělička	47	a) Kolagenní vlákna	79
Filamenta	47	b) Retikulární vlákna	80
Přijímání látek buňkou z extracelulárního prostředí	48	c) Elastická vlákna	80
1. Fagocytosa	48	Základní hmota amorfní	82
2. Pinocytosa	48	Typy vazivové tkáně	83
Paraplasma	49	Řídké vazivo	83
Pigmenty	49	Husté vazivo	85
HISTOLOGIE, NAUKA O TKÁŇÍCH		Chrupavka	87
Tkáň epitelová (epitely) (E. Klika)	53	Chrupavka hyalinní	87
Mezibuněčné spoje, kontakty epitelových buněk	53	Chrupavka elastická	92
Specialisace volného povrchu epitelových buněk	57	Chrupavka vazivová	94
Basální membrána	58	Histogeneze chrupavky	94
Klasifikace epitelů podle uspořádání	58	Regenerační schopnost chrupavky	94
1. Epitely jednovrstevné	60	Regresivní změny v chrupavce	94
Jednovrstevný epitel plochý (dlaždicový)	60	Kostní tkáň	95
Jednovrstevný epitel kubický	60	Kostní buňky	96
Jednovrstevný epitel cylindrický	60	Základní hmota, kostní matrix	96
2. Víceřády epitel	61	Struktura lamelósni kostní tkáně	98
3. Vrstevnaté epitely	61	Houbovitá kostní tkáň	98
Vrstevnatý epitel dlaždicový	61	Kompaktní kost	98
Vrstevnatý epitel cylindrický	62	Periost	99

Endost	100	Uspřádání svalových vláken příčně pruhovaných	138
Kostní dřev	100	ve svalu	138
Vláknitá kost	101	Krevní a lymfatické cévy svalu	138
Vývoj kostní tkáně	102	Inervace svalu	139
Osifikace na podkladě vazivovém, osifikace desmogenní	102	Regenerace příčně pruhovaného svalu	139
Osifikace enchondrální	103	Srdeční tkáň svalová, myokard	140
Regenerace kostí	108	Purkyňova vlákna	143
Spoje kostrové	109	Nervová tkáň	144
Synarthrosis	110	Neuron	144
Diarthrosis	110	Tělo neuronu, neurocyt, perikaryon	144
Krev (Z. Vacek)	111	Dendrity	148
Erytrocyty, červené krvinky	111	Neurit, axon, osový válec	148
Funkce erytrocytů	114	Nervová vlákna	151
Leukocyty, bílé krvinky	115	1. Dvojité konturované nervové vlákno	151
Granulocyty	115	2. Bílá vlákna nervová, dřevňová	155
a) Granulocyty heterofilní (neutrofilní)	115	3. Nervová vlákna s pochvou Schwannovou	155
b) Granulocyty eosinofilní	116	Degenerace a regenerace nervových vláken	155
c) Granulocyty basofilní	116	Fysiologické vlastnosti nervového vlákna	156
Agranulocyty	117	Synapse a vztahy mezi neurony	157
a) Lymfocyty	117	Periferní nervová zakončení	159
b) Monocyty	119	Eferentní nervová zakončení	159
c) Rozpočet bílých krvinek (diferenční krevní obraz)	119	Aferentní, senzitivní nervová zakončení, receptory	160
Funkce leukocytů	119	Nervosvalová vřetenka	162
Trombocyty, krevní destičky	120	Neuroglie	164
Lymfa	122	Astrocyty	165
Hemopoese	122	Oligodendroglie	168
Embryonální období krvetvorby	122	Mikroglie	169
a) Perioda mesoblastová	122	Ependym	169
b) Perioda hepatolienální	122		
c) Perioda medulární	123		
Postnatální období krvetvorby	123		
A. Erythropoese — vývoj červených krvinek	124		
Pronormoblast (proerythroblast)	124		
Makroblast	124		
Basofilní normoblast	124		
Polychromní normoblast	125		
Ortochromní normoblast	125		
B. Granulopoese — vývoj granulocytů	126		
Myeloblast	126		
Promyelocyt	126		
Myelocyt	127		
Metamyelocyt	127		
C. Lymfopoese — vývoj lymfocytů	128		
Lymfoblast	128		
D. Vývoj megakaryocytů a trombocytů	128		
Megakaryoblast	128		
Promegakaryocyt	128		
Megakaryocyt	128		
Tkáň svalová (E. Klika)	130		
Hladké svalstvo	131		
Příčně pruhovaná kosterní tkáň svalová	132		
Mechanismus kontrakce svalového vlákna	136		
		MIKROSKOPICKÁ ANATOMIE	
		Kardiovaskulární systém (E. Klika)	173
		Srdce (cor)	173
		Endokard	174
		Srdeční chlopně	174
		Myokard	175
		Skelet srdeční	176
		Epikard, dutina perikardová, perikard	176
		Cévní, lymfatické a nervové zásobení srdce	176
		Krevní cévy	178
		Kapiláry krevní	178
		Sinusoidní kapiláry krevní	180
		Prekapiláry a postkapiláry	180
		Arterie	181
		1. Arterioly	182
		2. Arterie malého a středního kalibru	182
		3. Arterie velkého kalibru	183
		Specialisované typy arterií	184
		Vény	185
		Venuly	186
		Vény malého a středního kalibru	186
		Vény velkého kalibru	186
		Chlopně vén	186
		Arteriovenózní anastomózy	187
		Portální oběh krevní	187

Arterioarteriální anastomózy	188	Velké slinné žlázy	224
Cévní a nervové zásobení cév	188	Žláza přišní (glandula parotis)	224
Inervace cév	189	Žláza podčelistní (glandula submandibularis)	226
Lymfatický systém	189	Žláza podjazyková (glandula sublingualis)	227
Lymfatické cévy	190	Zuby (dentes)	228
Lymfatické kapiláry	190	Hltan (pharynx)	234
Lymfatické cévy (malého a středního kalibru)	190	Waldeyerův mizní kruh	234
Velké lymfatické cévy	192	Tonsilla palatina	234
Lymfatická uzlina (nodus lymphaticus)	195	Tonsilla pharyngea	235
Kůra (substantia corticalis)	196	Tonsilla tubaria	236
Dřeň (substantia medullaris)	196	Jícen (oesophagus)	236
Lymfatické cévy a sinusy lymfatické uzliny	196	Žaludek (ventriculus, gaster)	237
Krevní cévy a nervy	196	Tenké střevo (intestinum tenue)	244
Funkce lymfatických uzlin	197	Tlusté střevo (intestinum crassum)	248
Slezina (lien)	198	Caecum a colon	248
Bílá pulpa	198	Processus vermiformis (appendix)	249
Červená pulpa	198	Rectum	251
Krevní oběh sleziny	198	Slinivka břišní (pancreas)	252
Funkce sleziny	200	Langerhansovy ostrůvky	253
Brzlík (thymus)	200	Játra (hepar)	255
Kůra (cortex thymi)	201	Žlázový parenchym jater	256
Dřeň (medulla thymi)	201	Jaterní lalůčky	256
Cévní a nervové zásobení thymu	202	Krevní oběh v játrech	257
Involuce thymu	202	Jaterní buňky	258
Funkce thymu	202	Jaterní sinusoidy	259
Retikulohistiocytový systém (RHS)	202	Žlučové vývody	262
Dýchací systém	203	Intrahepatické žlučové cesty	262
Dutina nosní	203	Extrahepatické žlučové cesty	262
Pars nasalis pharyngis	204	Žlučník (vesica fellea)	263
Základní hrtanová (epiglottis)	204	Pobříšnice (peritoneum)	263
Hrtan (larynx)	204	Endokrinní systém	263
Trachea	206	Hypofýza (glandula pituitaria)	263
Plice	208	1. Přední, žlázový lalok hypofýsy (lobus anterior, glandularis, adenohipofýza)	264
Bronchy	208	A. Buňky acidofilní	265
Dýchací odstavec plic	209	B. Buňky basofilní	265
Plicní alveolus, alveolární váciky	210	C. Buňky chromofobní	266
Alveolární „lining complex“	215	Funkce pars distalis	266
Cévní a nervové zásobení plic	215	2. Zadní, nervový lalok hypofýsy (lobus posterior, nervosus, neurohipofýza)	267
Oběh funkční	215	3. Cévní zásobení hypofýsy	269
Lymfatické cévy plic	215	Štítná žláza (glandula thyroidea)	270
Funkce plic	217	Funkce štítné žlázy	272
Systém trávicí (Z. Vacek)	219	Žlázy příštítné (glandulae parathyroideae)	272
Obecná stavba trávicí trubice	219	Nadledvina (glandula suprarenalis)	274
Tunica mucosa	219	1. Kůra nadledviny	274
Tunica submucosa	220	Funkce kůry nadledviny	276
Muscularis externa	220	2. Dřeň nadledviny	276
Serosa	220	Cévní zásobení nadledviny	277
Dutina ústní	220	Chromafinní paraganglia	277
Rty (labia oris)	221	Glomus caroticum	277
Patro (palatum)	221	Funkce glomus caroticum	278
Jazyk (lingua)	222	Epífýsa (corpus pineale)	279
Tonsilla lingualis	224	Funkce epífýsy	279
Žlázy jazyka (glandulae linguales)	224		
Slinné žlázy dutiny ústní	224		

Močový systém	280	C. Myometrium	322
Ledvina (ren)	280	D. Endometrium	322
1. Nefron	282	Vztah mezi cyklem menstruačním a ovulačním	327
A. Ledvinové tělísko (corpusculum renis)	282	2. Isthmus uteri	328
B. Proximální tubulus	284	3. Cervix uteri	328
C. Henleova klíčka	286	4. Portio vaginalis uteri (čípek děložní)	328
D. Distální tubulus	287	5. Endometrium v menopauze	329
2. Systém vývodů	288	Placenta	329
3. Krevní oběh v ledvině	291	Funkce placenty	334
Vývodné cesty močové	293	Pupečník (funiculus umbilicalis)	335
1. Kalichy ledvinové a pánevka ledvinová (calices renales et pelvis renalis)	293	Pochva (vagina)	336
2. Močovod (ureter)	293	Zevní rodidla (vulva)	337
3. Močový měchýř (vesica urinaria)	294	1. Velké stydké pysky (labia majora pudendi)	337
4. Mužská trubice močová (urethra masculina)	294	2. Malé stydké pysky (labia minora pudendi)	337
5. Ženská trubice močová (urethra feminina)	295	3. Předšní poševní (vestibulum vaginae)	338
Mužský pohlavní systém	296	4. Ženská topořivá tělesa	338
Varle (testis, orchis)	296	Kožní systém (E. Klika)	339
1. Tubuli seminiferi contorti	297	Epidermis, pokožka	339
Podpůrné buňky Sertoliiho	297	Pigmentace kůže	342
Semenný (spermiogenní) epitel	298	Dermis, corium, škára	343
a) Spermiocytogenese	298	Hypoderm, tela subcutanea	343
b) Spermiotogenese	301	Funkce kůže	343
Spermie	304	Vlasový aparát	344
2. Intersticiální tkáň varlete	305	Folikul vlasový	346
3. Vývodné cesty pohlavní	305	Vlas (pilus)	346
Ductuli efferentes	305	Musculus arrector pili	346
Ductus epididymidis	306	Výměna vlasů	346
Ductus deferens	306	Nehet (unguis)	347
4. Vesiculae seminales (glandulae vesiculosae)	307	Kožní žlázy (glandulae cutis)	348
5. Prostata	309	Mazové žlázy (glandulae sebaceae)	348
6. Sperma	309	Potní žlázy (glandulae sudoriparae)	350
7. Glandulae bulbourethrales (Cowperi)	309	Potní žlázy ekkrinní	350
8. Penis	309	Potní žlázy apokrinní	350
Corpus spongiosum penis	310	Cévní a nervové zásobení kůže	351
Corpus spongiosum urethrae	310	Mléčná žláza (glandula mammae)	352
Ženský pohlavní systém	311	Mléčná žláza ženy ve stadiu klidu	352
Vaječník (ovarium)	311	Mléčná žláza v těhotenství	352
1. Oogenese	312	Mléčná žláza v laktaci	353
2. Růst a zrání folikulů	313	Vývody	355
A. Primární (primordiální) folikuly	315	Regrese mléčné žlázy	355
B. Folikuly rostoucí	315	Involuce mléčné žlázy	355
C. Folikuly dozrávající a zralé (folikuly Graafovy)	315	Cévní a nervové zásobení mléčné žlázy	355
D. Ovulace	316	Sekret mléčné žlázy, mléko	355
3. Žluté tělísko (corpus luteum)	317	Nervový systém	356
4. Atresie folikulů	319	Centrální nervový systém	356
Epoophoron, paroophoron	319	Mícha (medulla spinalis)	356
Vejcovod (tuba uterina)	320	Šedá hmota míchy	356
Tubární gravidita	320	Přední roh míšň	357
Děloha (uterus)	321	Zadní roh, sloupec míšň	358
1. Corpus uteri	321	Postranní roh, sloupec míšň	358
A. Perimetrium	322	Bílá hmota míchy	359
B. Parametrium	322	Mozeček (cerebellum)	359
		Kůra mozečku	359
		Bílá hmota mozečku	361

Funkce mozečku	361	Sklivec (corpus vitreum)	387
Mozek (cerebrum)	362	Komorová voda (humor aqueus)	387
Kůra mozku	362	Sítnice (retina)	387
1. Lamina molecularis, zonalis	363	Pigmentový epitel	389
2. Lamina granularis externa	363	Zrakové buňky	390
3. Lamina pyramidalis externa	363	Buňky horizontální	392
4. Lamina granularis interna	363	Buňky amakrinní	392
5. Lamina pyramidalis interna, ganglionaris	363	Buňky bipolární	392
6. Lamina multiformis	363	Buňky gangliové	392
Paleocortex	364	Podpůrné — neurogliové buňky sítnice	392
Myeloarchitektonika kůry mozku	364	Area centralis a fovea centralis	393
Bílá hmota mozku	364	Zrakový nerv (nervus opticus)	393
Obaly mozkomíšni	365	Funkce oka	393
Plexus chorioideus	369	Víčko (palpebra)	396
Mok mozkomíšni (liquor cerebrospinalis)	370	Žláza slzná (glandula lacrimalis)	396
Bariéra hematoencefalická	370	Orgán sluchu a rovnováhy, orgán statoakustický	396
Periferní nervový systém	371	Zevní ucho	397
Cerebrospinální ganglia	371	Střední ucho	397
Ganglia sympatická a parasympatická	372	Vnitřní ucho	397
Periferní nervy	374	Utriculus a sacculus	398
Smyslový systém	374	Polokruhové kanálky	399
Oko, orgán zraku	375	Blanité hlemýžď	400
Základní stavební plán oka	376	Orgán Cortiho	402
Tunica fibrosa	376	Perilymfatický systém labyrintu	404
Bělina (sclera)	376	Endolymfa a perilymfa	404
Rohovka (cornea)	378	Nervové zásobené labyrintu	404
Spojení sklérokorneální	380	Funkční význam	406
Tunica vasculosa, uvea, chorioidea	380	Orgán čichu	406
Řasnaté těleso (corpus ciliare)	380	Orgán chuti	408
Duhovka (iris)	383	Barevná příloha za str.	408
Refrakční media oka	385	Rejstřík	409
Čočka (lens crystallina)	385		